

Vastukaja: keelettist mälumängu kastmes

20.01.2011 00:00

PM

Proovi veel testi teha

Toom Õunapuu keelettist mälumängu kastmes (PM, 30.12.2010) paneb õlgu kehitama. Nii nagu inimestele ei meeldi, kui neile öeldakse, et nad eksivad, nii ei meeldi tavaliselt kellelegi end teadlikult lollitada lasta.

Seetõttu on mõistetav testi läbinute nõrdimus (mis küll oli artiklis jutumärkidesse pandud, andes sellele võimaluse tõlgendada kui ironiat; see aga on hoopis omaette teema). Pole tõenäoline, et testi läbinud on ärritunud vaid «mõne üksiku naljaküsimuse» peale, nagu kirjas Postimehes. Proovisin, pigem tundub vastupidi – mõni üksik keeleküsimus on narriküsimuste vahele ära eksinud.

Juhiks tähelepanu sellele, et eesti keelega saab mängida ka miksitamata ja keelettist on juba loodud, nimelt meie vingete keelekogude juurde. Tõsi küll, need on kujundajalt saanud ehk vähem vingema värvigamma kui ülalmainitud keelettistil.

Eesti Keele Instituudi keeleabi kodulehel <http://keeleabi.eki.ee> saab ennast proovile panna temaatiliste keelettistidega, klõpsates valikul «Testid». Ei mingit vigurdamist! 15 testi teema on ette antud (komad, tühikud, vormimoodustus, võõrsõnade õigekiri), kuueteistkümnelt neile, kellel parasjagu isu küsimusi varieerida. Nagu kõige tavalisemas testis, tuleb leida valikvastuste seast see õige.

Teist laadi mängu pakub juba aastajagu päevi «Eesti keele seletava sõnaraamatu» veebiversioon <http://www.eki.ee/dict/ekss>, kus saab klõpsata lingil «Mängime». Seal tuleb ära arvata sõna, mille seletused on antud, toimides kui pöördõnastik.

Egle Pullerits, keelehooldekeskuse koordineerija

500 moosi ja muud miksid

Vastlõppenud aasta eelviimasel päeval, kui me lootsime, et saaks juba rahu argistest askeldustest, nõudis endale Postimehes eritählepanu pealkiri «Algupärane arvutimäng paljastab vigase keele», mille alt ilmus nähtavale meie usin keeledidaktik Toom Õunapuu.

Pealkirja sõnad «paljastama» ja «vigane» ei sisenda just jõuluaja meeleolu, ja üldse – kes siis vigast paljastab ja parastab, aita ta jalule. Milleks teha seda mälumänguga, sest uudisasi pole see mälumäng enam ammu. Eks seepärast olegi Õunapuu oma «Miksimikserile» toeks seadnud koguni viis uhket täiendsõna: eesti didaktika ajaloo esimene algupärane [arvutimäng].

«Miksimikserit» tutvustav artikkel algab lugejaid ahvatleva küsimusega «Kas te teate, miks ei saanud Eesti saata Brüsselisse 500 moosi ja miks pole narkomaania väga tõsine asi?». Küsimus tahab olla kelmikas ja lollitav – kas on? Kas kõlbab lollitada, kui jutt käib narkomaaniast?

Moosiga on jälle see lugu, et targutust saab rohkem kui asi väärt. Kas tõesti peab Eesti riik selleks, et tabata moos purkidesse panna, enne oma vaimu mikserdama? Sihukesed laused, kus moos on purkimata jäetud, reedavad lohakat kõnekeelsust, vahel ka väljendusulakust – ja kõik. Taiplik õpetaja ei hakka poissi, kes seletab, et ta sõidab kodust kooli kahe bussiga (loe: bussiga nr 2) nuhtlema Õunapuu didaktikaga, nemad kaks, õps ja jüts, ajavad bussiduse asja ise korda. Jäävad ellu, ehk saavad sõpradekski.

Õunapuu tuletab meile meelde oma rohkeid seni kirjutatud keeleraamatuid. Nüüd ta «usub, et koos Koolibri kirjastusega üllitatud keelettist aitab paljudki end targaks pidavad nn mõtlejad tuua taevast maa peale». Kes need mõtlejad võiksid olla? Õunapuu, paistab, ainsana ei mõtle niinimetatult.

Paneme ta õige proovile, nagu ta tavatseb teistega teha, tema enda väitega, et «suurim tähendab kõige suuremat ja selleks saab olla ainult üks» (PM). Toome siia kõrvale lause, kus saavad kokku maailma pealinnad, igaüks omas riigis suurim, ja ongi ülivõrre sisuldasa mitmuses. Konkreetsuse huvides näide 6. jaanuari Postimehest: «Sotsid lubavad kolmekordistada lastetoetuse, mida saavad ka riigi rikkaimad inimesed.» Rikkaimad tähenduses üliirikad.

Helju Vals, keelenaine